

Etusivu > Koulutus, Oikeudelliset Verkostot Ja Virastot > Finland

Sisällön tuottaja:

Suomi

Tuomareiden ja syyttäjien peruskoulutus Euroopan unionissa

Suomi

Judges

Yleiskuvaus

Suomessa on vuodesta 2017 lähtien ollut hovi- ja hallinto-oikeuksissa, vakuutus oikeudessa, markkinaoikeudessa ja työtuomioistuimessa koulutustarkoituksessa täytettäviä kolmivuotisia asessorin virkoja. Kaksi vuotta asessorin tehtävässä toiminut henkilö voi toimia toimikaudestaan jäljellä olevan ajan myös muussa tuomarin tehtävässä kuin asessorin tehtävässä tai esittelijänä korkeimmassa oikeudessa tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Linkki: [tuomioistuinlaki 673/2016 18 luku 1 §](#)

Tuomarinkoulutuslautakunta päättää asessorin viran haettavaksi julistamisesta, viran uudelleen haettavaksi julistamisesta, hakuajan jatkamisesta ja viranhaun peruuttamisesta. Tuomioistuinvirasto huolehtii viran haettavaksi julistamiseen liittyvistä käytännön toimenpiteistä sekä hakijoiden ansioita koskevan yhteenvedon laatimisesta ja toimittamisesta tuomarinkoulutuslautakunnalle.

Asessorien lukumäärä on tällä hetkellä 58.

Valmentavaan koulutukseen pääsy

Asessoriksi voidaan nimittää oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut oikeamielinen Suomen kansalainen, jolla on vähintään kolmen vuoden kokemus tuomarin, tuomioistuimen esittelijän tai valmistelijan, syyttäjän, asianajajan tai oikeusavustajan tehtävästä taikka muusta sellaisesta lakimiestehtävästä, jonka voidaan katsoa antavan valmiuksia tuomarin tehtävään. Edellytyksenä on lisäksi, että hän on suorittanut hyväksytysti kokeen, jossa on osoitettava tuomarin tehtävässä toimimista koskevien keskeisten säännösten ja yleisten periaatteiden tuntemus. Asessoriksi nimitettävältä edellytetään myös säädettyä suomen ja ruotsin kielen taitoa.

Linkki: [tuomioistuinlaki 18 luku 2 §](#)

Tuomarinkoulutuslautakunta määrittää asessorien valintaan liittyvät valtakunnalliset valintakriteerit, joilla täsmennetään laissa olevia valinta- ja nimitysperusteita. Lain esitöiden mukaan ([HE 7/2016 vp. s. 119](#)) mukaan hakuasiakirjat pisteytetään hakijan opintomenestyksen, työkokemuksen ja muun pätevöitymisen perusteella.

Tuomarinkoulutuslautakunta järjestää esivalintakokeen kerran vuodessa tammikuussa. Kokeeseen osallistuvat kaikki hakijat. Kokeessa hakijan tulee osoittaa tuomarin tehtävässä toimimista koskevien keskeisten säännösten ja yleisten periaatteiden tuntemus. Esivalintakokeen koeaineisto koostuu yleensä oikeustieteellisistä artikkeleista ja oikeustapauksista. Koe arvostellaan niin, että se on joko hyväksytty tai hylätty.

Esivalintakokeen hyväksytysti suorittaneiden hakijoiden opintomenestys, työkokemus ja muu pätevöityminen pisteytetään tuomarinkoulutuslautakunnan vahvistamien perusteiden mukaisesti. Tuomarinkoulutuslautakunta vahvistaa asessorien esivalinnan ja sen jälkeen asessorin virkojen sijoituspaikkoina olevat tuomioistuimet

arvioivat hakijoita myös haastatteluin. Tuomioistuimet tekevät esivalinnan ja oman arviointinsa perusteella nimitysesityksen korkeimmalle oikeudelle ja hallinto-oikeudelle. Aessorit nimittää korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus.

Valmentavan koulutuksen muoto ja sisältö

Aessorin koulutuksen tavoitteena on syventää aessorin laintuntemusta ja oikeudellista osaamista sekä antaa hänelle hyvät valmiudet itsenäiseen oikeudelliseen ratkaisutoimintaan myös laajoissa ja vaikeissa asioissa. Aessorin on toimikautensa aikana osallistuttava tuomarikoulutuslautakunnan suunnittelemaan koulutusohjelmaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti.

Linkki: [tuomioistuinlaki 18 luku 4 §](#)

Koulutusohjelman suunnittelusta ja ohjeistuksesta vastaa tuomarinkoulutuslautakunta ja koulutusohjelmaan kuuluvien koulutustilaisuuksien järjestämisestä huolehtii Tuomioistuinvirasto.

Linkki: [tuomioistuinlaki 19 a luku 2 § 2 momentti 4 kohta](#)

Kolmivuotinen koulutusohjelma koostuu työssäoppimisesta, koulutustilaisuuksista ja palautteesta sekä arvioinnista. Aessorille nimitetään tutortuomari, jonka tehtävänä on ohjata aessorien työssäoppimista ja toimia tämän tukena ja keskustelukumppanina. Yhtenä arviointimenetelmänä toimii myös koko koulutusohjelman ajan pidettävä oppimispäiväkirja.

Koulutusohjelmaa suorittaessaan aessorit jaetaan kahteen ryhmään. Hovioikeuden aessoriryhmään kuuluvat hovioikeuksissa työskentelevät aessorit ja hallinto-oikeuden aessoriryhmässä hallinto-oikeuksissa ja erityistuomioistuimissa työskentelevät aessorit.

Aessorin koulutusohjelmasta on laadittu opinto-opas, jossa on muun muassa tiedot koulutusohjelman rakenteesta, koulutustilaisuuksista ja niihin liittyvistä ennakkotehtävistä.

Tuomioistuinviraston järjestämät koulutustilaisuudet ennakkotehtävineen painottuvat kahdelle ensimmäiselle aessorivuodelle. Ensimmäisen vuoden pakollisiin opintoihin kuuluu muun muassa yksi koulutuspäivä Eurooppa-oikeutta ja yksi koulutuspäivä Ihmisoikeustuomioistuimen metodeja sekä toisen vuoden opintoihin Eurooppa-oikeuden syventävä koulutuspäivä. Toisena ja kolmantena vuonna suoritettaviin valinnaisiin koulutuksiin sisältyy yhdeksän päivää aessorin henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa yksilöityjä opintoja. Valinnaiset koulutukset voidaan suorittaa osallistumalla Tuomioistuinviraston valtakunnalliseen koulutustarjontaan kuuluviin koulutuksiin. Myös osallistuminen EJTN:n järjestämään Themis-kilpailuun hyväksytään osaksi valinnaisia opintoja. Valinnaisiin koulutuksiin voi sisällyttää enintään viisi koulutuspäivää vapaasti valittavia koulutuksia, esimerkiksi EJTN:n ja ERA:n koulutuksia (ei kuitenkaan kielikursseja eikä tuomarivaihtoa).

Valmentavan koulutuksen ja pätevytymisprosessin päätyminen

Tuomarinkoulutuslautakunta huolehtii aessorin lopputyön tai loppukokeen suunnittelusta ja järjestämisestä sekä myöntää oikeuden käyttää tuomarikoulutetun nimikettä.

Linkki: [tuomioistuinlaki 18 luku 6 § 2 momentti](#)

Tuomioistuinlaissa tarkoitettuna lopputyönä aessorit tekevät portfolion, jonka tarkoituksena on osoittaa aessorien osaamisen kehittyminen kolmivuotisen koulutusohjelman aikana. Portfolioita ei arvostella. Niistä tarkastetaan, että ne sisältävät pyydetyt suoritukset eli aessorin toimikauden reflektion, aessorin laatiman tuomion ja sitä koskevan selosteen ja näytteet tiettyjen koulutuspäivien kirjallisista tehtävistä. Aessori esittää koulutusohjelman päätöseseminaarissa tiivistelmänsä portfoliostaan. Varsinaista loppukoetta ei järjestetä, vaan sen korvaa edellä mainittu portfolio.

Toimikauden päättymisen jälkeen aessori voi hakea muihin tehtäviin normaalien viranhakumenettelyjen kautta. Ensimmäiset aessorikoulutusohjelman suorittaneet ovat työllistyneet hyvin tuomioistuinlaitoksen palveluksessa. Aessorien määrä on niin pieni, että Suomessa tuomarin tehtäviin pätevydytään edelleen pääsääntöisesti tuomioistuimissa tai muissa lakimiesammateissa työskentelemällä.

Lisätietoja linkki: [tuomarinkoulutuslautakunnan](#) ja [tuomioistuinviraston](#) nettisivuille.

Prosecutors

Yleisesittely

Syyttäjien koulutuksesta vastaa valtakunnansyyttäjän toimiston koulutustiimi. Se suunnittelee ja toteuttaa koulutukset yhdessä valtiosyyttäjien, erikoissyyttäjien, yliopistojen ja sidosryhmien kanssa. Suurimmassa osassa koulutuksista kouluttajina toimivat Syyttäjälaitoksen valtiosyyttäjät ja erikoissyyttäjät. Syyttäjien koulutus rakentuu perusopinnoista, yleis-, jatko- ja syventävistä opinnoista.

Syyttäjän perusopinnot rakentuvat Syyttäjän startti- koulutusohjelmasta ja Syyttäjän peruskurssista. Syyttäjän startti -koulutusohjelma on perehdyttämishjelma uudelle syyttäjälle. Syyttäjän peruskurssi syventää syyttäjien osaamista. Perusopinnot kuuluvat jokaisen syyttäjän osaamiseen.

Hakeutuminen perusopintoihin

Uusi syyttäjä rekrytoidaan yhdeksän kuukauden apulaissyyttäjän määräaikaiseen virkaan. Tänä aikana hän perehtyy Syyttäjälaitokseen ja sen toimintaan, syyttäjän työhön ja rooliin rikosprosessissa ja suorittaa Syyttäjän startti -koulutusohjelman.

Apulaissyyttäjäkauti on myös sekä työnantajalle että syyttäjälle aika, jolloin tarkastellaan henkilön kyvykkyyttä toimia syyttäjänä sekä syyttäjälle mahdollisuus tarkistaa kiinnostuksensa syyttäjän työhön. Apulaissyyttäjäkauten jälkeen käydään työnantajan ja apulaissyyttäjän välinen arviointikeskustelu, jonka jälkeen tehdään päätös jatkaako henkilö aluesyyttäjänä.

Perusopintojen rakenne ja sisältö

Syyttäjän startti -koulutusohjelma on verkkokurssi, joka sisältää uuden syyttäjän työn kannalta keskeiset aiheet sisältäen opintomateriaalit ja opintotehtävät. Sisältöinä ovat mm. syyttäjän rooli rikosprosessissa, syyttäjän päätöksen teko ja ratkaisuvaihtoehdot, esitutinnan rajoittaminen ja syyttämättäjäättäminen, syyttäjä käräjäoikeudessa ja julkisuusyksymykset,

Koulutusohjelmaan kuuluvat myös lähikoulutuksena järjestettävät Uuden syyttäjän päivät sekä erinäisiä verkkokursseja. Perehdyttämistä tukee ja ohjaa henkilökohtainen tutor. Tutor on kokeneempi syyttäjä yleensä samasta toimipisteestä mutta entistä enemmän on myös etä-tutorointia.

Syyttäjän peruskurssi rakentuu neljästä kurssista, yhteensä 11 lähikoulutuspäivää. Koulutusohjelman tavoitteet ovat mm. ymmärtää syyttäjän rooli esitutkinnassa ja yhteistyön merkitys sekä osata käyttää erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja esitutkintavaiheessa, tuntee syyteharkinnan lähtökohdat, ymmärtää haastehakemuksen merkitys ja sisältö sekä osata käyttää muuta syyttäjän keinovalikoimaa, tietää oikeudenkäynnin kulku ja siihen liittyvät vaiheet sekä muutoksenhakuun liittyvät toimet, tuntee hyvin rikosoikeuden yleiset opit.

Perusopintojen hyväksyminen ja arviointi

Perusopintojen suorittamiseen menee aikaa noin kaksi vuotta. Sen jälkeen henkilö katsotaan syyttäjäksi kelpoiseksi. Kokeita ei ole. Tämän jälkeen hän hakeutu yleis- ja jatko-opintoihin.

■ Päivitetty viimeksi: 12/06/2026

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.